

Mesjasz w oczach Żydów

Słowo mesjasz pochodzi od hebrajskiego masziach (grecka transliteracja tego słowa to messias), co znaczy „namaszczony, pomazany olejkiem”. W Izraelu pierwotnie namaszczani byli tylko kapłani. W Wj 30,23-25 znajduje się receptura olejku używanego podczas tego obrzędu a także polecenie Pana, by namaścić nim Aarona i jego synów na kapłanów (patrz Wj 30,30). Gdy naród izraelski zapragnął mieć króla, a Bóg się na to zgodził, Samuel otrzymał polecenie namaszczenia Saula. Namaszczanie królów i kapłanów było praktykowane w Izraelu przez stulecia. Czy wszyscy oni byli mesjaszami? Nie. Dopiero w okresie niewoli słowo mesjasz nabrało znaczenia tytularnego. Zdaniem części biblistów w takim znaczeniu występuje ono w Dn 9,25-26. Taki charakter mają też zapewne odniesienia do mesjasza-wybawiciela, które znajdujemy w dokumentach z Qumran a także w tradycji żydowskiej, powstałej w późniejszym okresie. Taki tytuł nadał Jezusowi Andrzej, dotychczasowy uczeń Jana Chrzciciela (patrz J 1,41).

Z rozmowy Jezusa z Samarytanką dowiadujemy się, że również i w tym narodzie żywe były oczekiwania na mesjasza (zwanego Chrystusem od greckiego słowa chrio — pomazać, namaszczać). Owa kobieta stwierdziła: „On (...) wszystko nam oznajmi” J 4,25. Z kontekstu wynika, że chodziło jej o właściwe uwielbienie Boga.

Czego spodziewał się naród izraelski po mesjaszu w czasach współczesnych Jezusowi, możemy wnioskować z ewangelii i trochę późniejszych relacji. Mesjasz miał być wyswobodzicielem z niewoli rzymskiej, być może przyszłym królem. Jeszcze sto lat po Chrystusie, gdy doszło do powstania przeciwko Rzymianom, najwybitniejszy, ówczesny, żydowski przywódca religijny, a zarazem jeden z najwybitniejszych nauczycieli w dziejach tego narodu, rabin Akiba, wspierał wodza tego powstania, Bar Kochbę, który nie był żadną uduchowioną postacią, i uważał go za mesjasza, czyli tego, który będzie w stanie wyzwolić Żydów spod okupacji rzymskiej, przywrócić temu narodowi wolność i zapoczątkować mesjański czas pokoju. Gdy ten jednak zginął w czasie walk, Akiba miał powiedzieć: „Wygląda na to, że się pomyliłem”. Powiedział tak nie dlatego, że miał złe wyobrażenie o mesjaszu, ale dlatego, że Bar Kochba nie spełnił jego oczekiwań jako wyzwoliciel. Doszedł do wniosku, że jeszcze nie nadszedł czas mesjasza i że należy nadal go oczekiwać.

Żydzi wciąż oczekują na mesjasza. Kim jest dla nich mesjasz? Nie jest to Bóg. Jest to człowiek z krwi i kości, ktoś w rodzaju bohatera narodowego lub kogoś podobnego do proroka, mającego zlecenie od Boga. Z punktu widzenia współczesnych Żydów to nie mesjasz sprawi, że zapanuje na ziemi era prawdziwego pokoju i sprawiedliwości, kiedy to wszyscy Żydzi z różnych krańców ziemi zgromadzą się w Izraelu, by każdy mógł wspólnie, w zgodzie czcić Boga.

Tego dzieła dokona Bóg. Ludzie czyniąc świat lepszym, mogą przyspieszyć zapowiadające nową erę przyjście mesjasza, który dokończy dzieła zapoczątkowanego przez ludzi. Wielu też współczesnych Żydów nie myśli o przyjściu mesjasza jako o osobie, lecz o pewnej epoce mesjańskiej.

Żydzi nie wyobrażali sobie tej nowej epoki jako czegoś duchowego. Wybitny rabin, Johan ben Zakkai, żyjący w pierwszym stuleciu naszej ery, twierdził, że gdy ktoś ci powie, że nadchodzi mesjasz, a ty w tym czasie pracować będziesz w sadzie, to najpierw dokończ rozpoczętą pracę, a później idź go powitać. Wypowiedź ta, która przetrwała stulecia, świadczy o tym, że przyjście mesjasza nie oznaczało dla nich końca świata i zaniechania dotychczasowej działalności. Mesjasz, czyli Chrystus, w tekstach nowotestamentowych to Syn Boży namaszczony nie olejkiem, lecz Duchem Świętym, a Jego królestwo ma dwa wymiary: pierwszy duchowy, odnoszący się głównie do charakteru jego obywateli, którzy doznają nowo narodzenia dzięki Jego ofierze (patrz Mt 5-6); drugi wymiar tego królestwa to fizyczny pobyt jego obywateli na odnowionej ziemi; dojdzie do tego po Jego ponownym przyjściu na ziemię; ten wymiar królestwa został opisany przede wszystkim w Objawieniu Jana, chociaż i w innych księgach nowotestamentowych znajdujemy o nim liczne wzmianki.